

[Ole Espersen]

Samtidig er det klart fastsat, at den beretning, der bliver resultatet, skal offentliggøres, medmindre ganske særlig tungtvejende grunde taler imod det.

Det bliver også sådan, at vi får et enstrengt system, som vi ønskede, at vi i praksis vil forlade kommissionsdomstolene. Det er vi glade for, fordi det i og for sig er et forkert udtryk, når man taler om domstole. Det er jo kun en undersøgelse, der er tale om. Nu får vi et enstrengt system med undersøgelsesretter, der kan ned sættes på en mere fleksibel måde og som den altovervejende hovedregel vil arbejde for åbne døre og efter retsplejelovens øvrige principper med vidnepligt og vidneansvar.

Det er vi tilfredse med, og derfor stemmer vi for lovforslaget.

Ebba Strange (SF):

Jeg skal starte med at anerkende, at justitsministeren og regeringspartierne under udvalgsbehandlingen har imødekommet ønsket om, at der efter en dommerundersøgelse skal afgives en beretning, medmindre der er særlige grunde, der taler derimod. Det var et af hovedemnerne under førstebehandlingen og et af de punkter, hvor SF straks stillede ændringsforslag. Det skal jeg anerkende.

Resten af debatten har handlet om åbenhed og lukkethed.

SF har stillet et ændringsforslag, som jeg allerede annoncerede under førstebehandlingen, om, at dommerundersøgelser bør foregå efter de regler i retsplejeloven, der gælder for dørlukning. Det har ikke kunnet samle flertal.

I stedet for har justitsministeren med tilslutning fra et flertal stillet et ændringsforslag, der i princippet siger, at »Undersøgelsen gennemføres efter reglerne i denne lov«, men som har en eftersætning, som jeg skal bruge resten af min taletid til at opholde mig ved, nemlig: »Justitsministeren kan dog i særlige tilfælde bestemme, at undersøgelsen skal foregå for lukkede døre.«

I SF er vi meget bekymrede ved at have en sådan sætning til at stå i retsplejeloven. Vi synes, det er et brud på retsplejelovens almindelige opbygning, at der er et sted, hvor det er justitsministeren, der kan bestemme, om dørene skal være lukkede eller ej.

Jeg leder så naturligvis efter begrundelserne for det. Dem kan jeg læse i bemærkningerne til det ændringsforslag, som justitsministeren har

stillet, og dér henvises ganske rigtigt til retsplejelovens almindelige regler om dørlukning, og hvad de giver dommeren mulighed for. Så står der videre, at for at imødekomme de ønsker, der var fremme under førstebehandlingen, skal det samme gøre sig gældende for disse undersøgelsesretter.

Men så står der, at for »at kunne varetage hensynet til statens sikkerhed, fremmede magter, eller hvor andre helt specielle forhold gør sig gældende, foreslås det, at justitsministeren i særlige tilfælde kan bestemme, at undersøgelsen i sin helhed skal foregå for lukkede døre.«

Det synes jeg er en underkendelse af en dommers vurdering af, hvornår statens sikkerhed, fremmede magters interesser eller andre særlige forhold gør sig gældende. Jeg synes, det er en sammenblanding af den politiske myndighed og dommernes myndighed, og jeg synes som sagt frem for alt, at det er en underkendelse af dommernes evne til at foretage den vurdering, og jeg er ked af, at vi får en sådan sætning ind i den danske retsplejelov.

Jeg ved ikke, hvorfor justitsministeren ville have den her formulering, men det får vi jo nok en forklaring på. Jeg synes ikke, der står noget i bemærkningerne. Jeg har nærlæst dem flere gange, og jeg har nærlæst alle de svar, vi har fået, og der er ikke noget med tjenestemænd, der er ikke noget med vidnepligt. Alt det, der i starten lå som begrundelse for, at dørene skulle være lukkede, er fjernet. Så de begrundelser kan ikke bruges mere.

Det var ellers en hel masse om, at vidner ikke måtte høre, hvad hinanden sagde, og at der kunne være et problem i forhold til tjenestemandsretter og sådan noget. Men det er væk nu, fordi udgangspunktet er åbenhed. Så derfor kan de argumenter ikke bruges.

Så er det altså nogle ganske særlige tilfælde, og jeg er bange for, at den danske offentlighed vil være helt oppe på dupperne, når der skal laves en dommerundersøgelse og justitsministeren så bestemmer, at dørene skal lukkes. Sikken interesse, der kan blive om sådan en undersøgelse! Den vil jo blive tifold større, end hvis man laver en dommerundersøgelse efter de almindelige regler.

Når jeg endvidere er bekymret for den sætning, så er det, fordi man samtidig siger – det siger justitsministeren direkte i bemærkningerne, og det stod også i bemærkningerne til det